

i Løbet af det kommende Aar kan se, hvor stor Trang der er, og hvorledes Løven virker.

Hauch: Jeg skal straks udtale min Glæde over, at den højtærede Landbrugsminister har fremsat dette Lovforslag. Naar man ser hen til de Beløb, som Lovgivningsmagten i øvrigt tumler med i disse Aar, er det Beløb, der her er Tale om, 2 Mill. Kr. i 2 Aar, et forholdsvis beskedent Beløb. Men man maa huske paa, at det ikke drejer sig om en almindelig Udlaansforretning, thi normalt vil Landmændene dog selv være i Stand til at skaffe sig de til en Grundforbedring af deres Jord fornødne Beløb. Det, som Lovforslaget tilsigter, er at hjælpe de daarligst stillede til at skaffe sig Midler til at gennemføre saadanne Foranstaltninger, som kan siges at være nødvendige for, at deres Bedrift overhovedet kan drives økonomisk forsvarligt. Og naar man tager Hensyn til denne stærke Begrænsning, som jeg her har hentydet til, er Beløbet maaske ikke saa lille endda. I øvrigt kan jeg give den højtærede Minister Ret i den Betragtning, som han gjorde gældende, at hvis det skulde vise sig, at Beløbet ikke strækker til overfor det Begær, der maatte være efter Laan, vil Lovgivningsmagten utvivlsomt stille sig velvilligt til Krav om yderligere Bevilling.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Procenten, der skal svares af Laanet, skal jeg bemærke, at der har fra forskellig Side været henvist til, at en Ydelse af 6 pCt. ikke er nogen ganske lille Ydelse. Dertil maa jeg dog sige, at naar der tænkes paa de nuværende Priser, der maa betales for Penge, er 6 pCt. jo ingenlunde nogen høj Ydelse, særlig ikke for Folk, som har vanskeligt ved at skaffe sig Penge, og som ellers maatte være henviste til at laane Pengene under den dyreste Form, under hvilken man faar Penge her i Landet, ved Veksellaan. I øvrigt skal jeg sige, at der er jo i Lovforslaget en Bemærkning om, at Renteydelsen kan sættes ned, saa det er ogsaa derigennem tydeligt vist, at Staten ikke har tænkt sig at tjene paa denne Forretning, men at Staten tværtimod er klar til at ofre i denne Forbindelse, selv om Princippet burde være, at de Penge, som Staten maa betale i Forrentning, i Hovedsagen indkommer gennem Laantagerens Forrentning.

Maa jeg endelig sige med Hensyn til § 2, hvor der er Tale om den Garanti, Staten skal have for Beløbene, at der har

ikke alene i Landbokommissionen, men ogsaa andetsteds været Tale om, hvorvidt det ikke vilde være naturligt at lade disse Laan gaa foran de øvrige Prioriteter. Noget saadant er ikke ukendt andetsteds. Man har det i Preussen, og i de sønderjydske Landsdele har man levet under saadanne Vilkaar tidligere. Men der har ikke kunnet skaffes Enighed om denne Form, og jeg skal tilføje, at det forekommer mig, at dette Lovforslag ikke burde standses, naar der overhovedet var en Mulighed for at enes om en Form for Garanti, der kunde siges at være betryggende. Jeg tror, at man har været heldig her, idet man har fundet en Form, hvorefter Kommunerne skal indstille vedkommende Laantager og samtidig dermed forpligte sig til at deltage i Tab, der eventuelt maatte fremkomme. Jeg tror, at man netop her har fundet en Form, som i Praksis vil vise sig fortræffelig. Kommunerne vil ikke modsætte sig, at der ydes Laan til stræbsomme, men for øvrigt fattige Mennesker, som har vanskeligt ved at skaffe sig Penge andetsteds. Men paa den anden Side vil Kommunalbestyrelserne være vel egnede til at skønne, om der blandt Laansøgerne er saadanne, som i Virkeligheden maa siges ikke at være vel egnede til at faa deres Jord til at give ordentligt Udbytte, selv om de kom i Besiddelse af Midler til Gennemførelse af Grundforbedringsarbejder.

I § 5 er fastsat, hvorledes Afdragene paa disse Laan skal forme sig. Der er her sagt, at Laanene normalt skal afdrages i Løbet af 10 Aar med en Tiendedel aarligt. Men herfra kan dog ske Afvigelser i saadanne Tilfælde, hvor man fra Ministeriets Side maatte finde det rigtigt. Jeg tænker, at man særlig her har haft Opmærksomheden henvendt paa Forhold, hvor der er Tale om at yde Laan til Opdyrking af Hede- eller Mosejord.

I det hele taget maa jeg mene, at dette Lovforslag har faaet en saadan Form, at det kan vente at faa en let Gang gennem dette høje Ting. Jeg skal i Anledning af den knappe Tid, som aabenbart hersker til vore Forhandlinger her, og i Anledning af den udførlige Omtale, som Lovforslaget har faaet i det andet høje Ting, og den, saa vidt man kan skønne, omhyggelige Udvalgsbehandling, indskrænke mig til paa min Gruppes Vegne at anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme.

Johansen: Paa dette sene Tidspunkt af Samlingen er Stillingen praktisk talt